

N:o 53.

Af herr **A. E. Petersson** i Hamra, om skärpta bestämmelser för försäljning af margarin.

Margarinen är, som bekant, i stort sedt, en blandning af vissa fettsorter med salt och vatten.

De vanligaste fettarterna äro oleomargarin, stundom försatt med så kallade »neutral lard» samt sesam-, arachide- eller bomullsfröolja; oljorna vanligen i blandning med hvarandra.

Man söker genom att blanda oleomargarinen med oljor så mycket som möjligt ernå samma konsistens af fettet som i natursmör. För att äfven i andra afseenden erhålla natursmörets fysiska beskaffenhet samt smak, kernas nyssnämnda med smörfärg försatta fettblandning med mjölk till en intim emulsion, hvarur sedan kernmjölken borttvättas. Det sålunda erhållna margarinsmöret eller »margarinen» ältas, saltas och nedpackas i drittlar eller lådor för försäljning.

För att den margarinkonsumerande allmänheten skulle ega garanti att margarinerna beredes af goda råämnen och att snyggghet eger rum vid fabrikationen, har i vårt land de välbetänkta bestämmelserna utfärdats, dels att hvarje margarinfabrik måste hafva sin af landshöfdingembetet i länet utsedde, af fabriken med minst 100 kronor per månad aflönade kontrollant, hvars lön äfven af nämnda myndighet, fabrikanten oåtspord, bestämmes; dels att oleomargarinen åsatts en tull af 20 öre per kilogram, hvilket i hög grad försvårar införsel häraf, hvarför fabrikerne sjelfva måste tillverka sitt behof af oleomargarin, som sålunda hos oss blir kontrollerad i likhet med margarinerna.

En så sträng och för fabrikanten ganska betungande förordning om en kontrollant för hvarje fabrik finnes icke i något annat land än Sverige.

Förordningen om kontrollant har också haft det goda med sig, att margarinfabrikationen i vårt land icke lemnar något öfrigt att önska. Den höga tullen å margarin, 20 öre per kilogram, försvårar införsel deraf, men den lifliga konkurrensen mellan de 6 fabrikerne håller ändå priset lika lågt som exempelvis i Danmark, der ej tull finnes, vare sig å oleomargarin eller margarin.

Gent emot Norge är deremot den svenska margarinfabrikationen särdeles illa stäld.

Margarin beredes i Norge af utländska, delvis med tull belagda råvaror, enär såväl allra största mängden af den i de norska margarinfabrikerne använda oleomargarinen importeras som sådan från Amerika, England, Frankrike, Danmark m. fl. länder; oljorna, hvarmed oleomargarinen blandas, importeras från Amerika, Frankrike, Tyskland m. fl. länder, »neutral lard» från Amerika, saltet som nyttjas hufvudsakligen från Tyskland, smörfärgen från Holland och Danmark o. s. v.

Till den norska margarinens beredning användes således af norska råvaror endast mjölken, hvarmed fettets kernas, och i den norska margarinens ingår af norska råvaror endast vatten. Icke desto mindre får margarinens införas tullfritt från Norge till Sverige, emedan kerningen af fettblandningen med mjölken anses vara fabriksverksamhet, hvilken enligt mellanrikslagen betingar tullfrihet för produkten.

Om det befogade häraf vill jag här icke göra någon erinran, utan blott påpeka att, då margarin-importen från andra länder till Sverige, sedan tull åsatts margarin, är högst obetydlig — år 1891 var den, inclusive oleomargarin, som utgjorde större delen af importen, 91,428 kilogram — så var den från Norge (land- och sjövägen)

år 1887	253,542	kilogram ^{*)}
» 1888	349,970	» ^{*)}
» 1889	558,154	»
» 1890	509,885	»
» 1891	631,890	»

hvilket per år torde utgöra ungefär en fjerdedel af vårt lands margarin-konsumtion.

*) Införseln landvägen betecknas med endast »smör», men då Norge ej har någon export till Sverige af natursmör, så måste härmed afses konstsmör.

I Norge är »neutral lard», som der i stor mängd användes vid beredandet af finare margarinsorter, tullfritt. Hos oss kan deremot ej »neutral lard» användas, enär det här förtullas som ister med 20 öre per kilogram.

I Norge existerar icke, i olikhet mot i andra länder, någon förordning om kontroll af margarintillverkningen, och de norske margarinfabrikerna besparas därför också utgiften för kontrollant. De blifva härigenom mycket gynsammare ställda än de svenske, hvilket bäst synes af, att medan margarinimporten från Norge till Sverige var den nyss angifna, så var den från Sverige till Norge år 1891 endast 912 kilogram — för föregående åren finnes ingen uppgift, sannolikt var exporten till Norge ingen — och detta oaktadt de svenska fabriken i tekniskt hänseende stå minst lika högt som de norska.

Detta förhållande, att den norska margarinfabrikanten får införa och i vårt land sälja huru stora quantiteter som helst af *okontrollerad margarin*, utgör en orättvisa mot de svenske margarinfabrikerna, hvilka utom det att de få underkasta sig de påpekade ogynsammare ekonomiska förhållandena, *derjemte hvarken få tillverka eller försälja okontrollerad margarin*; och den margarinförbrukande allmänheten förlorar härigenom den garanti för god och sund vara, som afsågs med den svenska margarinkontrollen. Förhållandet, att en *utländsk* okontrollerad vara får obehindradt säljas i vårt land, medan svensk vara af samma beskaffenhet icke får vare sig tillverkas eller säljas utan att dess tillverkning underkastas kontroll, innebär en så påtaglig oegentlighet, att den endast torde behöfva påpekas för att blifva rättad.

En rättelse af detta förhållande, som ställer den *svenske* fabrikan- ten ogynsammare emot den svenske konsumenten än den *norske* fabri- kanten, kan ske på två sätt; antingen genom att borttaga förordningen om kontroll öfver margarintillverkningen i Sverige; eller genom förbud för försäljning i vårt land af *all* margarin, *som icke är kontrollerad* i enlighet med den svenska förordningen. Det förra vill jag icke påyrka, enär jag tror, att allmänheten är bäst betjenad genom förordningens om margarinkontroll upprätthållande, för så vidt icke okontrollerad margarin af utländsk tillverkning samtidigt får obehindradt säljas i Sverige. Detta så mycket mer som jag har mig bekant, att i utlandet margarin *för export* förfalskas med ett värdelöst ämne, som i stor skala tillverkas för speciellt detta ändamål. Jag har mig vidare bekant, att ett sådant ämne, hvars pris är en ringa bråkdel af margarinens, förgäfves utbjudits till margarinfabriker i vårt land i angifvet syfte att dermed förfal- ska exportmargarin. Då margarinfabrikationen är så strängt kontrollerad

som i Sverige, kan ett dylikt missbruk icke ske; der ingen kontroll finnes, kunna dylika oegentligheter ega rum.

Import från Norge af okontrollerad margarin finner jag dessutom vara stridande mot mellanrikslagen, hvars § 1 stadgar att: »Får i det ena riket vara frambringas eller tillverkas endast af en viss beskaffenhet eller är varas tillverkning derstädes underkastad särskild offentlig kontroll, må införsel af sådan vara från det andra riket ega rum endast så vidt varan uppfyller de i det förra riket för densamma stadgade betingelser och han vid införseln underkastas sådan undersökning, som anses nödig för att kontrollera att så är förhållandet». Redan häraf borde norsk margarin vara förbjuden till införsel till Sverige, för så vidt den ej vid gränsen underkastas nödig undersökning, eftersom i Norge icke någon kontroll öfver tillverkningen finnes.

Men att vid införseln underkasta margarinen undersökning, kan ej ske, då man af den färdiga varans beskaffenhet omöjligen kan se, att de svenska bestämmelserna iakttagits vid tillverkningen.

I Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 11 oktober 1889 angående kontroll å tillverkningen af margarin och handeln dermed borde därför äfven bestämmas, att *okontrollerad margarin ej får hållas till salu i Sverige* enär i annat fall margarinförordningen blott blir en börda för den svenske fabrikanten utan att uppfylla sitt ändamål gent emot allmänheten samt att emballaget för all margarin, som hålles till salu i Sverige, skall förses med kontrollants stämpel att varan är kontrollerad: t. ex. »Kontrollerad». »Kontrollantens namn». Och detta vid vite enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 11 oktober 1889.

Jag hemställer därför, att Riksdagen för sin del måtte besluta,

att margarin, hvars tillverkning icke är kontrollerad i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 11 oktober 1889 samt kongl. medicinalstyrelsens kungörelse af den 29 november 1889, angående de närmare bestämmelserna för kontrollen, vid stadgadt vite ej må få hållas till salu i Sverige.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 26 januari 1893.

Axel Edv. Petersson
från Östergötlands län.